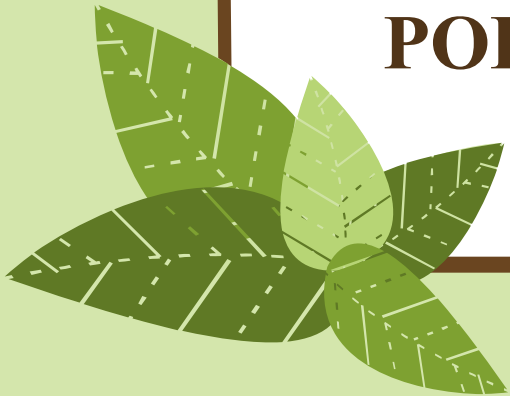

**STUDENTSKA AKTIVNOST U OKVIRU KAMPANJE
16 DANA AKTIVIZMA PROTIV RODNO
ZASNOVANOG NASILJA
PODRŽANE OD STRANE PROGRAMA UNIGEM**

Uvod

- Ravnopravnost spolova (*eng. gender equality*) predstavlja jedan od temeljnih principa ljudskih prava i osnovnih sloboda.
- Neravnopravnost spolova je suprotna stanju ravnopravnosti, odnosno predstavlja stanje u kojem osobe muškog ili ženskog spola nisu jednako prisutne u svim područjima javnog i privatnog života, nemaju jednak status, nemaju jednake mogućnosti za ostvarivanje svih prava niti imaju jednaku korist od ostvarenih rezultata.
- Bosna i Hercegovina je tradicionalno društvo u kojem se žene svaki dan bore za bolji položaj.
- Ustaljeni stereotipi o ulozi žene u društvu, niže plate i duži periodi nezaposlenosti samo su neki od problema s kojima se suočavaju žene u BiH.
- Primjeri neravnopravnosti spolova najuočljiviji su kada je u pitanju učešće žena u javnom i političkom životu, zatim njihov položaj na tržištu rada koji je karakterističan po višestrukoj opterećenosti žena u domenu tržišne ekonomije, te povećano nasilje nad ženama, uključujući i nasilje u porodici.

Uvod

- UNICEF BiH promovira rodnu ravnopravnost među djevojčicama i dječacima, od njihovog rođenja do adolescencije, kroz javno zagovaranje i aktivnosti na podizanju svijesti o rodno zasnovanoj diskriminaciji koja, u većini slučajeva, više pogađa djevojčice, ali može da utiče i na dječake.
- Žene s invaliditetom dio su ukupne populacije osoba s invaliditetom.
- Populacija žena s invaliditetom uključuje djevojčice i žene svih dobnih skupina, iz urbanih i ruralnih područja, neovisno o boji kože, socijalnom statusu, okolnostima nastanka invaliditeta, kulturnom nasljeđu, žive li u zajednici ili u institucionalnom smjestaju

Uvod

- Razlike u potrebama za podrškom među ženama s invaliditetom variraju ovisno o vrsti i stupnju invaliditeta, tj. radi li se o ženama s tjelesnim ili osjetilnim invaliditetom, s teškoćama u učenju, intelektualnim teškoćama ili s problemima mentalnog zdravlja.
- Perspektiva integracije i jednakih mogućnosti za žene s invaliditetom, trebala bi imati mjesto u svakom području politike.
- Pritom trebamo uvažiti i načelo "*jednakih prava ili ravnopravnosti*" koje je od posebnog značaja za žene s invaliditetom, a podrazumijeva da su potrebe svake pojedine žene jednako važne, te da one trebaju biti temelj planiranja u svakom društvu.

Studentice i studenti Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u okviru kampanje
16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja podržane od strane programa UNIGEM
govore o

DISKRIMINACIJI ŽENA S INVALIDITETOM

Žene s invaliditetom se tradicionalno obeshrabruju ili im se negira mogućnost da rode i odgajaju dijete.

Žene i djevojčice s invaliditetom nemaju fizički pristup niti pristup informacijama u području zdravstvene zaštite, a naročito u području zaštite seksualnog i reproduktivnog zdravlja

UN KONVENCIJA O PRAVIMA OSOBA S INVALIDITETOM

Član 6.

ŽENE S INVALIDITETOM

1. Države potpisnice priznaju da su žene i djevojke s invaliditetom izložene višestrukoj diskriminaciji, te će u tom smislu poduzeti mjere kako bi im se osiguralo puno i ravnopravno uživanje svih njihovih ljudskih prava i osnovnih sloboda.
2. Države potpisnice poduzet će sve odgovarajuće mjere kako bi osigurale puni razvoj, napredak i jačanje položaja žena u cilju garantovanja korištenja i uživanja ljudskih prava i osnovnih sloboda navedenih u ovoj Konvenciji.

BiH je ratificirala Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativni protokol 12.03.2010. godine.

Studentice i studenti Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u okviru kampanje
16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja podržane od strane programa UNIGEM govore o

DISKRIMINACIJI ŽENA S INVALIDITETOM

- Samo 18,8% žena s invaliditetom u EU-u je zaposleno.
- 45% radno sposobnih žena (tj. u dobi između 20 i 64 godine) s invaliditetom nije aktivno, dok taj udio kod muškaraca iznosi 35%.

- Vjerojatnost da će žene s invaliditetom postati žrtve nasilja dva do pet puta je veća u odnosu na žene bez invaliditeta.
- 34% žena sa zdravstvenim poteškoćama ili invaliditetom tijekom svojeg života doživjelo je fizičko ili seksualno nasilje od strane partnera;
- Sterilizacija žena s invaliditetom bez njihova znanja ili pristanka raširen je oblik nasilja, koji posebno utječe na pripadnice etničkih manjina kao što su Romkinje.

- Žene s invaliditetom nisu dovoljno zastupljene u javnom životu i medijima.
- Mjesečna plaća muškaraca s invaliditetom viša je od plaće žena s invaliditetom, dok su plaće i jednih i drugih općenito niže od plaća ostalih radnika, što je stalna diskriminacijska stvarnost.

UN KONVENCIJA O PRAVIMA OSOBA S INVALIDITETOM

Član 6.

ŽENE S INVALIDITETOM

1. Države potpisnice priznaju da su žene i djevojke s invaliditetom izložene višestrukoj diskriminaciji, te će u tom smislu poduzeti mjere kako bi im se osiguralo puno i ravnopravno uživanje svih njihovih ljudskih prava i osnovnih sloboda.
2. Države potpisnice poduzet će sve odgovarajuće mjere kako bi osigurale puni razvoj, napredak i jačanje položaja žena u cilju garantovanja korištenja i uživanja ljudskih prava i osnovnih sloboda navedenih u ovoj Konvenciji.

Bosna i Hercegovina je ratificirala Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativni protokol 12.03.2010. godine.

ANKETA

Sproveli smo anketu u opštoj populaciji s ciljem ispitivanja javnosti o vidljivosti i učešću žena sa invaliditetom u bosanskohercegovačkom društvu. Ukupno je sudjelovalo 327 osoba. Postavili smo 4 osnovna pitanja i uvidjeli kakva su iskustva opšte populacije vezana za prava i vidljivost žena s invaliditetom:

1. Da li ste se ikada susreli sa ženom s invaliditetom koja je po zanimanju:

- Novinarka
- Doktorica
- Učiteljica
- Političarka

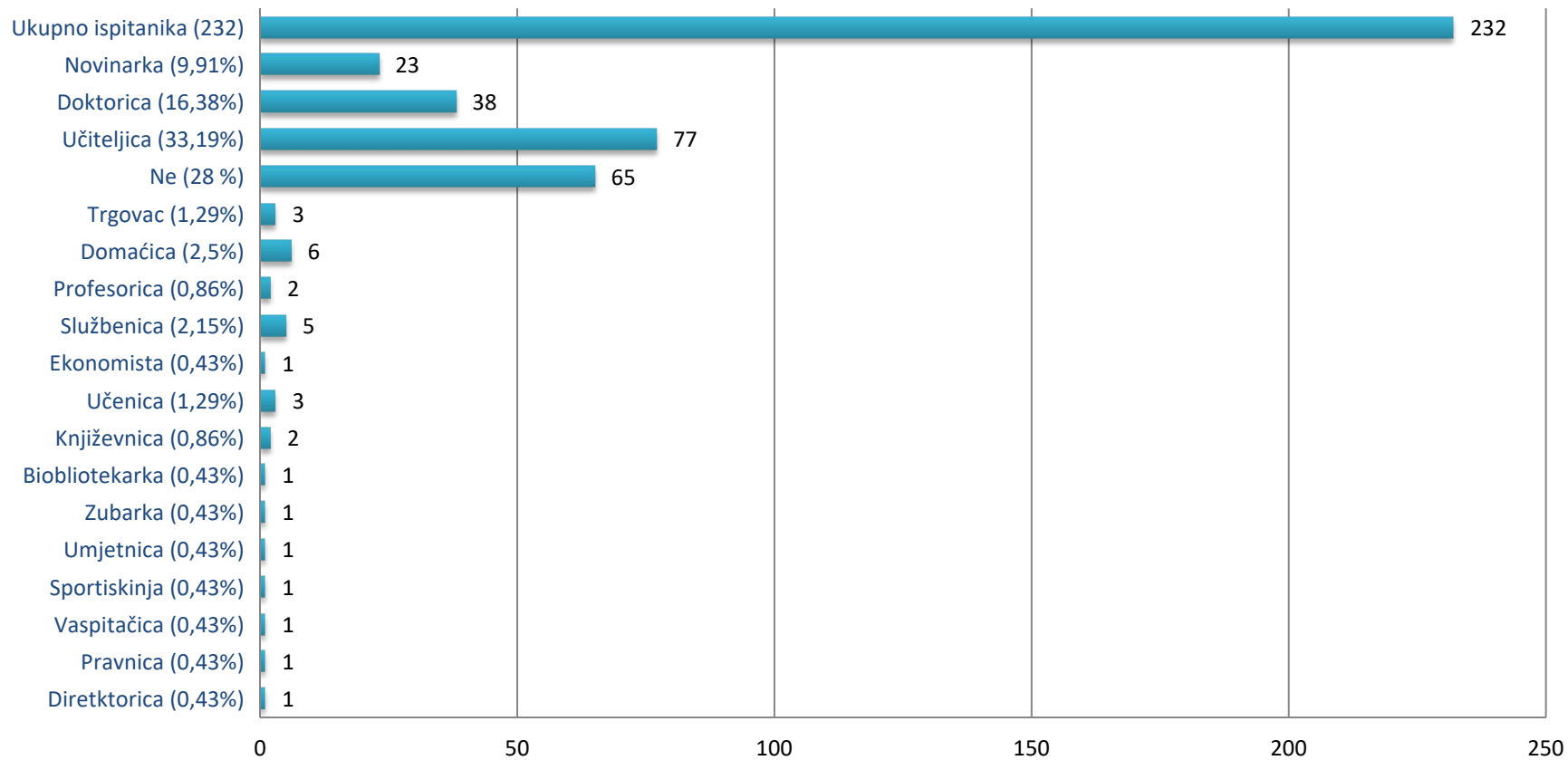
2. Da li ste se susreli sa muškarcem bez invaliditeta koji je stupio u brak sa ženom s invaliditetom?

3. Da li ste se susreli s ženom sa invaliditetom koja živi samostalno u sopstvenoj kući ili stanu?

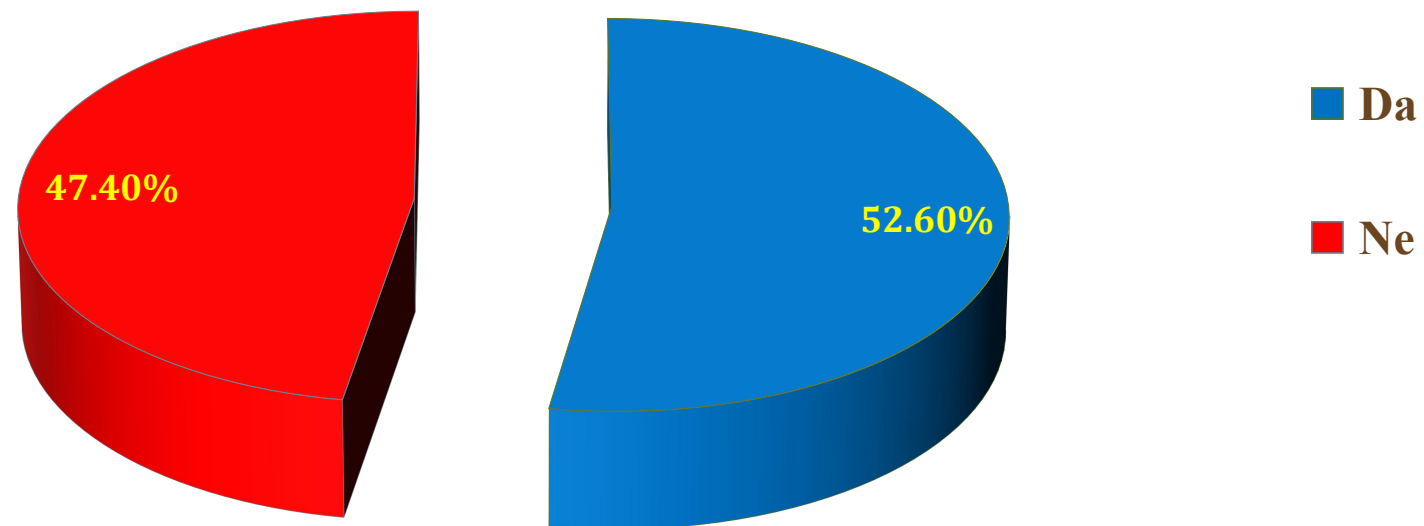
4. Da li ste ikada vidjeli reklamu za proizvode za njegu, kuću, odjeću i sl. u kojoj je “model” žena s invaliditetom?

REZULTATI

Da li ste se ikad susreli sa ženom koja je po zanimanju :

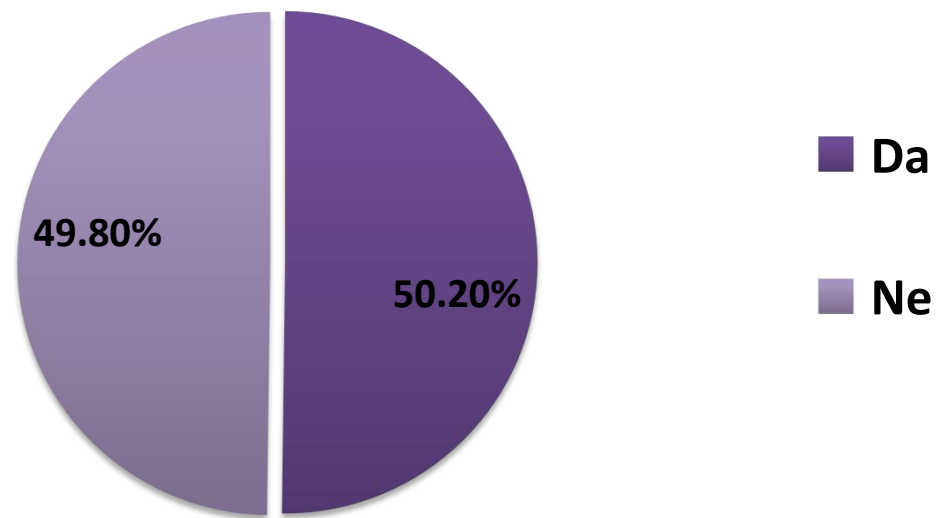

Da li ste se susreli sa muškarcem bez invaliditeta koji je u braku sa ženom s invaliditetom ?

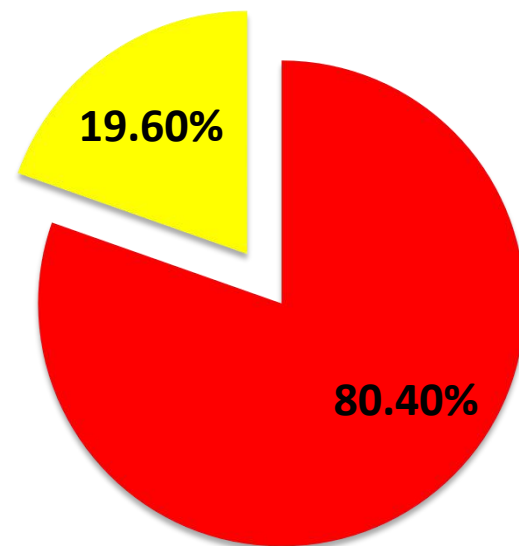

Da li ste se susreli s ženom sa invaliditetom koja živi samostalno u sopstvenoj kući ili stanu ?

Da li ste ikada vidjeli reklamu za proizvode za njegu, kuću, odjeću i sl. u kojoj je "model" žena sa invaliditetom ?

■ Ne

■ Da

Intervju

Ana Zec

Adisa Kišić

Adna Goletić

Senaida Sarajlić

Možete li da izdvojite najčešće stereotipe i predrasude o invaliditetu u našem društvu koje ste lično iskusili?

„Ovi fenomeni u našem društvu mogu se prepoznati kroz brojne primjere i vjerujem da različiti oblici invaliditeta imaju različita iskustva. Ono sa čime sam se ja najviše susretala jeste poistovjećivanje fizičkog invaliditeta sa intelektualnim teškoćama.

Možda ću to najbolje oslikati kroz jednu anegdotu koja se desila prošle godine.

Ja sam se vraćala kući i djevojka na ulazu mi je rekla da lift u zgradi nije u funkciji i da trenutno rade na otklanjanju kvara, pa sam jednostavno sačekala da se stvar riješi. U međuvremenu je naišla neka gospođa i pitala me zašto stojim tu, odgovorila sam joj da lift nije u funkciji, a ona meni kaže tužnim tonom i sa nekim blagim izrazom lica „Pa sine trebaš pritisnut da uđeš“, rekoh ja mislila samo treba da kažem sezame otvori se.“-

Senaida Sarajlić

- **Kada ste bili djevojčica šta ste htjeli postati?**

“Bit ću brutalno iskrena i priznati da kao djevojčica nisam imala nikakva očekivanja od sebe.” – odgovorila je Amela iskreno i potresla nas našim odgovorom, jer je upravo ovim odgovorom pokazala kroz kakve probleme prolaze osobe, naročito žene, s invaliditetom.

Koji biste savjet dali mladim djevojkama i djevojčicama s invaliditetom?

“ Rekla bih im da se nikada ne samosažaljevaju. Ne kukajte i ne žalite se. Izađite iz kuće. Fokusirajte se na dobro. Prihvatite sebe. Nađite hobi ili okupaciju, jer uvijek postoji nešto što možete raditi. Ne postavljajte si ograničenja, nego se uvijek fokusirajte na svoje sposobnosti i želje. Nikad nije kraj svijeta.” - Adisa Kišić

Koja je najteža odluka koju ste donijeli do sada?

“Najteža odluka mi je bilo suočiti se sama sa sobom.” – rekla je Ana. “Kada se prvi put javno, na konferenciji, imenovao stepen moje invalidnosti ja nisam bila spremna prihvatiti to. Bježala sam od toga da se suočim sa realnošću. Tada me ta realnost udarila i morala sam donijeti odluku da prihvatim sebe onakvu kakva jesam.” – dodala je.

Zaključak

Nakon uspješne realizacije ankete, postera i intervjua koje smo kao grupa uradili došli smo do zaključka da je potrebno **još više aktivizma i borbe protiv diskriminacije žena, a naročito žena sa invaliditetom.**

Položaj žena u našem društvu generalno nije najbolji, ali fokusirajući se na određenu grupu žena uspjeli smo naučiti mnogo toga, kako o invaliditetu općenito, o ženama s invaliditetom i njihovom položaju u društvu tako i o generalnom mišljenju okoline.

Odlučili smo nastaviti istraživati i tražiti načine da poboljšamo ili da se barem potrudimo da u svome okruženju napravimo neku promjenu.

Mnogo toga smo naučili iz samog projekta i tokom realizacije istog, zbog čega smo jako **zahvalni.**